

จริยธรรมที่เด็กได้รับจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทยและหนังสือการ์ตูน
กรณีศึกษานักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสมฤติสมุทรสาคร

นางสาว รัชณี ศิริชัยเอกวัฒน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-714-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019079 I17245850

THE ETHICS FROM THE THAI LANGUAGE CURRICULAR TEXT BOOKS AND
COMIC BOOKS : A CASE STUDY OF STUDENTS AT PRATHOM SUKSA 6
OF SOMRUDEE SAMUT SAKHON SCHOOL

MISS RACHANEE SIRICHAJ-EKAWAT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Mass Communication
Graduate School
Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-714-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

จริยธรรมที่เด็กได้รับจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทยและ
หนังสือการ์ตูน: กรณีศึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนสมฤดีสมุทรสาคร

โดย

นางสาวรัชณี ศิริชัยเอกวัฒน์

ภาควิชา

การสื่อสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี

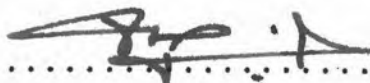

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ศิริภายะ)

รัชนี ศิริชัยเอกวัฒน์ : จริยธรรมที่เด็กได้รับจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทย และหนังสือการ์ตูน : กรณีศึกษานักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสมฤดีสมุทรสาคร (The ethics from The Thai Language Curricular Text Books and Comic Books : A Case study of students at Prathom Suksa 6 of Somrudee Samut Sakhon School) อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ. จุฬพล รอดคำดี, 228 หน้า. ISBN 974-582-714-2

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบถึง ลักษณะและวิธีการถ่ายทอดความหมายจริยธรรมซึ่งปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาไทยและหนังสือการ์ตูน รวมทั้งลักษณะ ประเภท และความหมายของจริยธรรมที่เด็กได้รับจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทยและหนังสือการ์ตูน

ผลการวิจัยสรุปว่า วิธีการถ่ายทอดความหมายจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาไทยผ่านโครงเรื่องและแก่นของเรื่อง บุคลิกภาพของตัวละคร บทบรรยาย บทสนทนา โดยที่หนังสือแบบเรียนภาษาไทยถ่ายทอดความหมายจริยธรรมในรูปของบทบรรยายมากที่สุด ส่วนหนังสือการ์ตูนถ่ายทอดความหมายจริยธรรมผ่าน โครงเรื่องและแก่นของเรื่อง บุคลิกภาพของตัวละคร ภาพ บทบรรยาย บทสนทนา โดยปรากฏในรูปของภาพและคำบรรยายมากที่สุด ซึ่งภาพและบทบรรยายสามารถทำให้แยกแยะบุคลิกภาพที่เสริมจริยธรรมได้เด่นชัดมาก

หนังสือแบบเรียนภาษาไทยได้ปรากฏจริยธรรม 2 ประเภท คือ จริยธรรมที่ควรส่งเสริม ซึ่งได้แก่ ความประหยัด ความขยันหมั่นเพียร ความมีสติปัญญา การพึ่งตนเอง ความรับผิดชอบ ความสามัคคี การยึดมั่นในคุณธรรม ความมีวินัย ความรักชาติ ความกตัญญู ความเมตตากรุณา ส่วนพฤติกรรมที่ตรงข้ามกับจริยธรรมที่ควรส่งเสริม คือ ความอกตัญญู หนังสือการ์ตูนปรากฏจริยธรรม 2 ประเภทเช่นกัน คือ จริยธรรมที่ควรส่งเสริม ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ ความมีสติปัญญา การพึ่งตนเอง ความสามัคคี การยึดมั่นในคุณธรรม ความรักชาติ ความกตัญญู ความเมตตากรุณา พฤติกรรมที่ตรงข้ามกับจริยธรรมที่ควรส่งเสริม ได้แก่ การประทุษร้ายต่อร่างกายและชีวิต การประกอบอบายมุขต่าง ๆ

สำหรับลักษณะ ประเภท และความหมายของจริยธรรมที่ได้รับ พบว่านักเรียนได้รับจริยธรรมจากหนังสือแบบเรียนภาษาไทย 2 ประเภท คือ จริยธรรมที่ควรส่งเสริม ได้แก่ ความกตัญญู การคบมิตร ความรักเพื่อน ความสามัคคี และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และพฤติกรรมที่ตรงข้ามกับจริยธรรมที่ควรส่งเสริม คือ ความอกตัญญู นักเรียนได้รับจริยธรรมจากหนังสือการ์ตูน 2 ประเภท คือ จริยธรรมที่ควรส่งเสริม ได้แก่ ความกตัญญู ความรักเพื่อน ความมีน้ำใจต่อกัน ความกล้าหาญ ความมีสติปัญญา และพฤติกรรมที่ตรงข้ามกับจริยธรรมที่ควรส่งเสริม ได้แก่ การประทุษร้ายต่อผู้อื่น หลงอำนาจ และลามกอนาจาร

ภาควิชา .....การสื่อสารมวลชน.....
สาขาวิชา .....การสื่อสารมวลชน.....
ปีการศึกษา .....2535.....

ลายมือชื่อนิติต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C450639 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD : ETHICS/ THAI LANGUAGE CURRICULAR TEXT BOOKS/ COMIC BOOKS
RACHANEE SIRICHAJ-EKAWAT : THE ETHICS FROM THE THAI LANGUAGE CURRICULAR TEXT BOOKS AND COMIC BOOKS : A CASE STUDY OF STUDENTS AT PRATHOM SUKSA 6 OF SOMRUDEE SAMUT SAKHON SCHOOL. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. JOOMPOL RODCUMDEE, 228 pp. ISBN 974-582-714-2

The purpose of this research is to study about the method of transferring the meaning of the ethics which appear in The Thai Language Curricular Text Books and Comic Books including character, type and meaning of the ethics that children learn from these books.

The conclusion of the transferring method of the meaning ethics appear in The Thai Language Curricular Text Books through structure and story, character, narration and dialogue. The Thai Language Curricular Text Books mostly explain meaning of the ethics by narration. The Comic Books use structure, theme of stories, character, picture, narration and dialogue. The Comic Books mostly explain meaning of the ethics by picture and dialogue. Because picture and dialogue can discriminate clearly about the character which support ethics.

The Thai Language Curricular Text Books show 2 types of ethics, one is the supportive ethics which are economy, effort, intelligence, reliance, accountability, cohesiveness, moral, discipline, nationalism, gratitude and mercy. The other is the non-supportive ethics which is un-gratitude habit. The Comic Books also have 2 type of ethics. First is the supportive ethics which are effort, accountability, intelligence, reliance, cohesiveness, moral, nationalism gratitude and mercy. Second is the opposite which are beating the other and fall into temptation.

For the character, type and meaning of the ethics which has been received by the students. We find that they receive 2 types of ethics from The Thai Language Curricular Text Books. First, the supportive ethics are gratitude, make friend, friend loving, cohesiveness and kindness. Second, the non-supportive ethics which is un-gratitude. They also receive 2 types of ethics from The Comic Books. First, the supportive ethics which are gratitude, friend loving, kindness, braveness, self-confidence, intelligence and ability. Second, the non-supportive ethics, are beating the other, self-esteem and obsceneness.

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา 2535.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์ของ รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ศิริกายะ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านเหล่านี้ได้ให้คำแนะนำปรึกษาและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนช่วยตรวจทานแก้ไขในการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณบุญลือ-อุไร นารวัช และครอบครัวที่ทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาในหลักสูตรนี้ ขอขอบคุณครอบครัวศิริชัย เอกวัฒน์ที่ได้ให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสมฤดีสมุทรสาครทุกคน และ นาย กิตติพงษ์ สกกุลศิริวัฒน์ ที่ให้ความรู้และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการ์ตูนตลอดจนเอื้อเฟื้อให้ยืมหนังสือการ์ตูนเพื่อใช้ในการศึกษา และขอบคุณเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้การสนับสนุนข้อมูลในการทำวิจัย

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณสมฤดี ศิริชัย เอกวัฒน์ ผู้จัดการและครูใหญ่โรงเรียนสมฤดีสมุทรสาคร คณะผู้บริหารของโรงเรียนสมฤดี ตลอดจนเพื่อน ๆ ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นและกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีเสมอมา

รัชนี ศิริชัยเอกวัฒน์

เมษายน 2536

บทคัดย่อภาษาไทย.....	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	
กิตติกรรมประกาศ.....	
บทที่ 1 บทนำ	
- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
- ปัญหาที่วิจัย.....	5
- วัตถุประสงค์.....	5
- ขอบเขตการวิจัย.....	5
- ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	6
- นิยามศัพท์.....	6
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	27
- ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	27
- การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
- การวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
- การนำเสนอข้อมูล.....	34
บทที่ 4 การถ่ายทอดความหมายเกี่ยวกับจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย และหนังสือการ์ตูน	
- โครงสร้างและองค์ประกอบที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาไทยและ หนังสือการ์ตูน.....	35
- การถ่ายทอดความหมายในเชิงจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียนภาษาไทย และหนังสือการ์ตูน.....	69
- ลักษณะ ประเภท และความหมายของจริยธรรมที่ปรากฏในหนังสือแบบเรียน ภาษาไทยและหนังสือการ์ตูน.....	84

บทที่ 5	ลักษณะ ประเภทและความหมายของจริยธรรมที่เด็กได้รับจากหนังสือ แบบเรียนภาษาไทยและหนังสือการ์ตูน	
-	การรับรู้ความหมายจริยธรรมตามความคิดของเด็ก.....	160
-	ลักษณะ ประเภท และความหมายของจริยธรรมที่เด็กได้รับจากหนังสือ แบบเรียนภาษาไทยและหนังสือการ์ตูน.....	172
บทที่ 6	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
-	บทสรุป.....	210
-	ข้อจำกัดในการวิจัย.....	222
-	ข้อเสนอแนะ.....	222
	บรรณานุกรม.....	223
	ประวัติผู้เขียน.....	228